

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ

της Ελένης Μήτσιαλα - Ζεγκίνη

Στις 18 Μαρτίου του 2001 έγινε η καθιερωμένη ανά δεκαετία απογραφή του πληθυσμού της χώρας μας.

Η χρησιμότητα των απογραφών ήταν γνωστή από πολλές χιλιετίες πριν. Οι ιστορικοί αναφέρουν ότι η πρώτη απογραφή έγινε από τους Βαβυλώνιους το 3.800 π.Χ. Στην αρχαία Ελλάδα απογραφές έγιναν στα χρόνια του μυθικού Βασιλιά Κέκροπα, στα χρόνια του Λυκούργου, του Σόλωνα και στα ελληνιστικά χρόνια επί Δημητρίου Φαληρέα. Στη ρωμαϊκή περίοδο θεωρούνταν πολύ χρήσιμες οι απογραφές, γι' αυτό και έγιναν αρκετές. Στη σύγχρονη εποχή, μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους, αναφέρονται 24 απογραφές και καταμετρήσεις μέχρι το 1920.

Το 1920, στις 18 Δεκεμβρίου, γίνεται η πιο σοβαρή και αναλυτική απογραφή από την ίδρυση του ελληνικού κράτους. Καταγράφει τον πληθυσμό ανά νομούς, επαρχίες ή υποδιοικήσεις, πόλεις και χωριά και περιλαμβάνει για πρώτη φορά και τη Μακεδονία. Η Στατιστική Υπηρεσία στις Επετηρίδες της αυτή θεωρεί ως την πρώτη επίσημη απογραφή της Ελλάδας και δίνει πληθυσμό 5.016.889 κατοίκους. Τα αποτελέσματα της απογραφής αυτής ανακοινώθηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ένα χρόνο αργότερα στις 27 Δεκεμβρίου του 1921. Αξιοσημείωτο είναι ότι το διάταγμα της ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων υπογράφει ο Βασιλιάς Κων/νος, στις 31 Αυγούστου του 1921, ευρισκόμενος στην Προύσα.

Τα αμέσως επόμενα χρόνια επρόκειτο να σημειωθούν στον Ελλαδικό χώρο και ιδιαίτερα στις βόρειες περιοχές δραματικές αλλαγές και ανακατατάξεις πληθυσμού με την έλευση των προσφύγων και την ανταλλαγή. Με τις ανταλλαγές αυτές - όσο οδυνηρές και αν ήταν - αναδια-

θρώθηκε ριζικά ο εθνολογικός χάρτης της Βαλκανικής και η διευρυμένη Ελλάδα αναδείχθηκε σε ένα συμπαγές εθνολογικά και θρησκευτικά κράτος. Η οριστική αυτή εικόνα θα αποτυπωθεί στην απογραφή του 1928.

Οι απογραφές του 1940 και 1951 έγιναν κάτω από δύσκολες συνθήκες γι' αυτό ήταν πολύ πρόχειρες με όχι ακριβή στοιχεία. Η πρώτη έγινε δώδεκα μόλις μέρες πριν από τη ναζιστική εισβολή και η δεύτερη υπό τη σκιά του εμφυλίου πολέμου. Από το 1961 άρχισαν οι συστηματικές απογραφές οι οποίες και συνεχίζονται ανά δεκαετία μέχρι σήμερα. Κάθε φορά τα ερωτηματολόγια διέφεραν, αλλά από φέτος ακολουθούν διεθνή πρότυπα.

Θα σταθούμε τώρα στις σελίδες της πρώτης απογραφής, του 1920, που έχουν σχέση με την περιοχή μας. Η Νάουσα την περίοδο αυτή υπάγεται διοικητικά στο Νομό Θεσσαλονίκης και την υποδιοίκηση Βέροιας - επαρχίες για το νομό Θεσσαλονίκης τουλάχιστον δεν αναφέρονται. Η υποδιοίκηση Βέροιας έχει δύο δήμους τους Βεροίας και Ναούσης. Ο Δήμος Βεροίας, στον οποίο συνυπολογίζονται και αρκετά μικρά χωριά που βρίσκονται κοντά, έχει πληθυσμό 14.279 κατοίκους ενώ μόνο η πόλη 13.349 κατοίκους (άρρενες 6.613 και θήλεις 6.736). Ο Δήμος Νάουσας έχει 8.483 κατοίκους όπου συμπεριλαμβάνονται και οι 15 κάτοικοι του Ανω Σελίου, δηλαδή πληθυσμός πόλης 8.468 κάτοικοι (άρρενες 3.993 και θήλεις 4.475). Στον πληθυσμό αυτό περιλαμβάνονται και οι Μουσουλμάνοι οι οποίοι κατοικούν ακόμα στη Μακεδονία. Μετά τους δήμους καταχωρούνται κατά αλφαβητική σειρά οι κοινότητες της Υποδιοίκησης Βέροιας κάθε μια από τις οποίες περιλαμβάνει ορισμένα χωριά. Πολλά από τα χωριά είναι καταχωρημένα με την ονομασία που είχαν από την περίοδο της τουρκοκρατίας.

Παρατηρώντας τα χωριά που υπάρχουν στους πίνακες διαπιστώνουμε ότι τα όρια της Υποδιοίκησης Βέροιας δεν έχουν σχέση με τα όρια του σημερινού νομού Ημαθίας. Δεν συμπεριλαμβάνεται η Αλεξάνδρεια και η περιοχή της προς τα ανατολικά, ενώ στην περιοχή μας το Βόρειο όριο είναι η Αράπιτσα.

Τα χωριά Λευκάδια, Επισκοπή, Μαρίνα, Πολυπλάτανος που είναι βόρεια από την Αράπιτσα καθώς και τα ορεινά Γιαννακοχώρι και Ροδοχώρι αν και πολύ κοντά στη Νάουσα δεν υπάγονται στην Υποδιοίκηση Βέροιας. Από τα σημερινά χωριά της επαρχίας Νάουσας συναντούμε τον

Ανω Κοπανό, Κάτω Κοπανό, Βέτιστα - Αγγελοχώρι, Ζερβοχώρι, Μονόσπιτα, Αρκουδοχώρι και Χωροπάνι. Από αυτά το μεγαλύτερο είναι το Αγγελοχώρι (Βέτιστα) με 592 κατοίκους και ακολουθούν το Αρκουδοχώρι με 446 κατοίκους και ο Κάτω Κοπανός με 442 κατοίκους.

Στη συνέχεια παραθέτουμε τον πίνακα με τους πληθυσμούς του 1920 των δήμων και των κοινοτήτων της υποδιοίκησης Βέροιας όπως είναι καταχωρημένοι στα βιβλία της Στατιστικής Υπηρεσίας.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 1920

Α/Α	Δήμοι, Κοινότητες Πόλεις και Χωριά	Κάτοικοι		
		Αρρενες	Θήλεις	Σύνολο
	ΔΗΜΟΙ			
1	Βεροίας			
	1. Βέροια	6,613	6,736	13,349
	2. Καρατσαλή	34	33	67
	3. Κάτω Λουζίτσα	103	104	207
	5. Λαζοχώριο	50	36	86
	6. Μέτσι	85	60	145
	7. Μουσταλή	15	11	26
	8. Ράχωβα	69	46	115
	9. Σιδηροδρομικός Σταθμός Βέροιας	17	12	29
	10. Τεραμώνιο	33	25	58
	11. Τόπλιανη	66	57	123
	12. Τουρκοχώρι	28	30	58
	Σύνολο	7,192	7,157	14,279
2	Ναούσης			
	1. Νάουσα	3,993	4,475	8,468
	2. Ανω Σέλι	9	6	15
	Σύνολο	4,002	4,481	8,483
	ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ			
1	Αλαμπόρου			
	1. Αλάμπορο Μέγα	126	123	249
	2. Αλάμπορο Μικρό	91	84	175
	3. Καλύβια Αλαμπόρου	45	36	81
	4. Νησελούδι	51	49	100
	Σύνολο	313	292	605
2	Ανω Κοπανού			
	1. Ανω Κοπανός	114	114	228
	2. Κάτω Κοπανός	235	207	442
	Σύνολο	349	321	670

3	Αρκουδοχωρίου			
	1. Αρκουδοχώριο	229	217	446
	2. Χωροπάνι	149	202	351
	Σύνολο	378	419	797
4	Βετίστης ή Βετσίστης			
	1. Βέτιστα ή Βέτσιστα	303	289	592
	2. Γενή - Κιόϊ	59	60	119
	3. Ζερβοχώρι	138	132	270
	Σύνολο	500	481	981
5	Βοσσόβης			
	1. Βόσσοβα	241	228	469
6	Γιαντσίστης			
	1. Γιάντσιστα	180	173	353
	2. Αγία Μαρίνα	116	100	216
	3. Λυκοβίστα	50	42	92
	4. Μονόσπιτα	128	137	265
	Σύνολο	474	452	926
7	Γκριτζάλης			
	1. Γκριτζάλη	306	259	565
	2. Νησέλι	146	133	279
	3. Σφίνιστα	100	52	152
	4. Τρίχλοβον	27	27	54
	Σύνολο	579	471	1,050
8	Δόλιανης			
	Δόλιανη	214	259	473
9	Δρατσίκου			
	Δράτσικο	231	230	461
10	Επισκοπής			
	1. Επισκοπή	187	136	323
	2. Καβάσιλα	101	63	164
	3. Σκυλίτσι	56	51	107
	4. Σταυρός	93	95	188
	5. Τριχοβίστα	141	118	259
	Σύνολο	578	463	1,041
11	Κόκκοβας			
	1. Κόκκοβα	315	307	622
	2. Καλύβια Μπρατινίστης	36	27	63
	3. Μπρατινίστα	51	43	94
	4. Μονή Μουσταλά	2		2
	5. Μονή Προδρόμου	6		6
	Σύνολο	410	377	787
12	Λουτρού			
	1. Λουτρός	243	222	465
	2. Καψοχώρα	147	158	305
	Σύνολο	390	380	770

13	Μελίκης			
	1. Μελίκη	521	486	1,007
	2. Γεράκι	12	11	23
	3. Μαυραγγέλι	5	5	10
	4. Πρόδρομος	189	185	374
	5. Σάδενα	65	67	132
	Σύνολο	792	754	1,546
14	Μικρογουζίου			
	1. Μικρογούζι	358	350	708
	2. Αμμος	37	33	70
	3. Ασώματα ή Ανασώματα	39	39	78
	4. Διαβατός	110	98	208
	5. Μπρανιάτες	35	18	53
	Σύνολο	579	838	1,117
15	Μπόστιανης			
	Μπόστιανη	321	372	693
16	Νεοκάστρου			
	Νεόκαστρο	265	285	550
17	Νησίου			
	1. Νησίον	210	170	380
	2. Καταφύγι	4	5	9
	3. Ρέσιανη	67	60	127
	Σύνολο	281	235	516
18	Ξεχασμένης			
	1. Ξεχασμένη	223	206	429
	2. Κουλούρα	148	170	318
	3. Ποζαρίταις	170	155	325
	4. Ραφομανίκιον	67	64	131
	Σύνολο	608	595	1,203
19	Παλατίτσας			
	1. Παλατίτσια	190	200	390
	2. Κούτλες	52	58	110
	3. Μπάρμπες	58	54	112
	4. Συκιά	67	56	123
	Σύνολο	367	368	735
20	Σπουρλίτης			
	Σπουρλίτα	165	144	309
21	Τσορνόβου			
	1. Τσόρνοβο	316	363	679
	2. Διαβόρνιτσα	121	121	242
	3. Κωστοχώρι	6	9	9
	Σύνολο	443	487	930
	Σύνολο Υποδιοικήσεως Βέροιας	19,602	19,789	39,391